

Masramon, Höbarth, Schlichtig & Richter –Integral de Quartets per a Piano de Brahms (II)

Palau Cambra

Dilluns, 22 de maig de 2023 – 20 h

Sala de Concerts

Amb la col·laboració de:

Membre de:

Programa

Laia Masramon, piano

Erich Höbarth, violí

Hariolf Schlichtig, viola

Christoph Richter, violoncel

I

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Quartet per a violí, viola, violoncel i piano núm. 2, en Mi bemoll major, KV 493

I. Allegro

II. Larghetto

III. Allegretto

Joaquín Turina (1882-1949)

Quartet per a violí, viola, violoncel i piano, en La menor, op. 67

I. Lento

II. Vivo

III. Andante. Allegretto

II

Johannes Brahms (1833-1897)

Quartet per a violí, viola, violoncel i piano núm. 3, en Do menor, op. 60

I. Allegro non troppo

II. Scherzo

III. Andante

IV. Finale. Allegro comodo

Durada aproximada del concert: primera part, 50 minuts | pausa de 15 minuts | segona part, 36 minuts.

#clàssics

Poema

estudis sobre l'horitzó

quantes glopades d'oxigen
ha de consumir cada dia un ciutadà mitjà
en condicions atmosfèriques normals
per observar la terra?

Eduard Escoffet

El terra i el cel (LaBreu Edicions, 2013)

Comentari

Dins el procés de canonització de la música de cambra al llarg del segle XIX, les combinacions amb piano –escrites per a tres o més instruments– van permetre una experimentació més propera a la sensibilitat romàntica mantenint l’herència del seu caràcter domèstic i recreatiu del segle anterior, com a punt de trobada de músics afeccionats i professionals. No obstant, la consolidació del piano com a instrument indiscutible en espais semiprivats, com els salons, els clubs, les associacions musicals i culturals, les cases i, a final de segle, les sales de concerts va desplaçar part de les combinacions de Hausmusik en favor del lied. Alhora, va fomentar formes específiques de cambra amb el piano, ja experimentades abans de Beethoven però que en ple Romanticisme van assolir un pes destacat. Aquest factor, a més, va ser una via d’accés de les dones en la interpretació, ja que durant moltes dècades es consideraven els instruments de cordes i vents inapropiats per a les dones davant el cant, l’arpa o el piano (i els seus precedents).

Una d'aquestes combinacions és la del quartet amb piano que, tot i l'escassa producció a nivell quantitatiu, sí que compta amb exponents d'altíssima qualitat, com els de Mozart: els KV 478 i el KV 493; els de Brahms, particularment el primer i el tercer, opus 25 i opus 60; i, també, el de Turina. Aquest pren un caire més simfònic davant els altres, que combinen un estil més concertant. Així, com es percep en el número 2, KV 493, en Mi bemoll major de Mozart, s'hi fusiona la perícia del quartet de corda amb el concert per a piano, tot atorgant a cada instrument un relleu i elaboració equiparables dins l'entramat textural. Compost el juny del 1786 per encàrrec de l'editor i també compositor Franz Anton Hoffmeister (1754-1812), que en volia publicar una sèrie de tres, Mozart va completar aquest venent-lo finalment al poderós rival editorial Artaria. Davant l'exigència i complexitat del *Quartet núm. 1, KV 478*, Hoffmeister s'havia fet enrere amb la seva proposta. A diferència d'aquell, el KV 493 és més plàcid, menys dramàtic i juga amb una cantabilitat i lirisme molt explícits on els temes secundaris i els ponts temàtics són amplis. De fet, el "Larghetto" és el centre de l'obra amb el predomini de la melodia amb acompanyament i està emmarcat per un moviment inicial en forma sonata (on destaca el desenvolupament amb tensions, imitacions entre les veus, modulacions a tonalitats menors) i per un rondó brillant, febril, que recorda un final d'acte operístic i amb un piano actiu i virtuosístic contrastat per un segon *cuplet* en tonalitat menor.

Com en la seva abundant literatura pianística, els quatre tríos amb piano o l'obra orquestral, el *Quartet amb piano en La menor* de Joaquín Turina respon a l'amalgama d'imperatius estilístics que van caracteritzar la seva creació: el costumisme, el culte a les formes heretades de la Schola Cantorum parisenca, l'Impressionisme i el paisatgisme sevillà (tant geogràfic com sentimental) amb què transforma una composició en estilitzades danses sota una sòlida arquitectura formal, emparada per una fisonomia lliure, fantasiosa, interjeccions de temes tractats cíclicament com es percep al seu opus 67. En aquest sentit, fusiona elements harmònics de Debussy amb el contrapunt i la forma de D'Indy afegint-hi la rauxa i el tractament rítmic de la música espanyola i el *cante jondo* (modisme, *pizzicatti* i acords que simulen els batuts –*rasgueados*– de la guitarra, ornamentacions assimilables a *quejíos*...) creant uns "*colors i un estil propis en una barreja de sons i perfums sense descripció completa*", tal com ho va definir el musicòleg Jorge de Persia.

Es tracta d'una de les pàgines cambrístiques més inspirades del repertori espanyol i d'un compositor que, com va escriure Federico Sopena, “*era incapaç de somiar en revolucions transcendents, en canvis decisius i que s'exercita en les petites coses i de cada dia*”. El primer moviment es desvia de la tradicional forma sonata i s'estructura en cinc seccions amb una introducció (la quarta identificable pel cant del violoncel). El segueix un *scherzo* contrastat internament per un trio de tempo lent que cita el motiu principal del moviment anterior. La llibertat estructural també es percep en la conclusió: una forma sonata amplificada en el desenvolupament i la reexposició també per les referències a temes dels anteriors moviments (entre els quals, la melodia del violoncel a la quarta secció del “Lento-Andante mosso”), que clouen aquesta obra escrita durant el primer semestre del 1931 i que va ser estrenada per la pianista Pilar Bayona i per membres del Cuarteto Rafael, un dels més prestigiosos en aquell moment.

Per últim, el concert d'avui es tanca amb una obra d'una intensitat desbordant vinculada al seu afecte per Clara Schumann. Segons els biògrafs, els esbossos i alguns moviments daten del 1855-1856 (“Scherzo”), però no va cloure-la fins quasi dues dècades després, el 1875, i fou estrenada pel propi compositor al teclat. Dels tres *Quartets* amb piano de Brahms, aquest és el més bonic pel seu devessall melòdic, d'ambient tardorenc, que evoluciona per meandres de lirisme, placidesa, nostàlgia o torbació. Ho corrobora l’“Allegro comodo” final, que juga amb la forma sonata (exposició, desenvolupament, reexposició i coda) a partir de tres temes marcant distàncies formals i de caràcter amb els moviments precedents, però sense desentonar-hi: un primer tema, líric, ampli, a càrrec del violí amb el contrapunt del piano és seguit per un altre d'estil serenata, i un altre d'estil coral on les cordes canten homofònicament mentre el teclat fa una ornamentació descendent.

L'“Allegro non troppo” inicial també és un exemple d'aquestes credencials, tot i que els jocs de textures tendeixin a donar més preeminència al piano i les cordes amb una escriptura menys diversificada d'aquestes entre si. Un fet que reforça l'emocionalitat del moviment. L'“Scherzo” combina la forma sonata i l'*scherzo* amb un primer tema vigorós, vehement i rítmic davant un segon tema d'atmosfera misteriosa amb el qual dialogarà al concís desenvolupament abans d'una reexposició i una coda impetuosa sobre el primer tema. Amb tot, el més memorable dels quatre moviments potser és l'“Andante”, ubicat en tercer lloc, de gran bellesa, construït sobre tres grans seccions: a la primera el violoncel canta sobre un acompanyament ritmat del piano i després entre el violí i la viola; a la segona, ho fa el violí amb més ritme, també sobre el piano; i a la tercera retorna la primera secció amb variacions melòdiques que sublimen la intimitat i introspecció brahmsiana.

Albert Ferrer Flamarich, musicògraf i historiador de l'art

Palau de la Música Catalana

Palau 100
Temporada
2023–2024

Ensemble Pygmalion
& Pichon

London Symphony Orchestra
& Pappano

Orquestra Nacional de Lió
& Znaider

Accentus, Insula Orchestra
& Equilbey

Orquestra Filharmònica
de Dresden & González

Balthasar Neumann
& Hengelbrock

Monteverdi Choir, English
Baroque Soloists & Gardiner

Philharmonia Orchestra
& Gardiner

Los Angeles Philharmonic
& Dudamel

Abona't al cicle (10 concerts)
a partir de 202 euros.
Entrades individuals a la venda
a partir del 29 de maig.

Biografies

Laia Masramon, piano

És una de les pianistes i fortepianistes catalanes més reconegudes. Ha tocat als auditoris més importants d'Espanya, així com a Portugal, França, Anglaterra, Alemanya, Suïssa, Bèlgica, Tunísia, Colòmbia i els Estats Units, en festivals com ara el de Santander, Peralada, Solistes de l'Europe de Brussel·les, Open Chamber Music Festival at IMS Prussia Cove, The Oxford Philomusica International Piano Festival, Ittingen Kartause de Suïssa, Temple University de Filadèlfia, Musikè France en Region Centre, Festival Piano Classique de Biarritz, Auditori de Barcelona, Auditorio Nacional de Madrid, Freunde Alter Musik de Basilea o King's Place Concert Hall de Londres.

Nascuda a Barcelona (1981), s'inicià en la música als sis anys amb la seva àvia M. Noguera. Als dinou obtingué el títol superior de piano estudiant amb Carles Julià i Ramon Coll. Rebé classes d'Àlicia de Larrocha. Del 2001 al 2006 estudià amb Galina Eguiazarova (professora dels pianistes Radu Lupu i Arcadi Volodos) a l'Escuela Superior de Música Reina Sofía (Madrid), on va estudiar també música de cambra amb Martha Gulyás (i on va rebre el diploma com a alumna més excel·lent del 2004, càtedres de piano i de música de cambra). El 2016 Galina Eguiazarova l'escollí, juntament amb altres pianistes, com ara Arcadi Volodos, per al concert d'homenatge que l'Escuela Reina Sofía organitzà a Eguiazarova pel seu vuitantè aniversari. Ha rebut classes magistrals de Ferenc Rados, Krystian Zimerman, András Schiff, Alexander Sätz, Rita Wagner, Valeria Szervánszky, Ralf Gothoni, Paul Badura-Skoda, André Watts, Peter Frankl, Jean-Bernard Pommier, etc.

Oferí el seu primer recital als onze anys. Als quinze, Lawrence Foster la seleccionà per actuar com a solista amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya i als disset debutà al Palau de la Música Catalana (*Concert per a dos pianos i orquestra, BWV 1061* de Bach, juntament amb Jean-Bernard Pommier, i *Concert per a piano núm. 2* de Mendelssohn). Posteriorment ha actuat amb l'OBC en tres ocasions: el 1999, en gira pel País Basc, i els anys 2000 i 2006 a L'Auditori (*Triple concert* de Beethoven, amb els membres del Quartet Casals Abel i Arnau Tomàs, i *Concert núm. 1* de Xostakóvitx).

Com a solista també ha actuat, entre d'altres, amb l'Orquestra Nacional de España, Orquestra Sinfónica de Castella i Lleó, Orquestra Filharmònica de Praga, Ensemble Musikè, Franz Liszt Chamber Orchestra, Capriccio Barockorchester, OSJC, OCV, OCG i JOSG, i ha estat dirigida, entre d'altres, per James Judd, Hans Graf, Jakub Hrůša, Junichi Hirokami, Peter Csába, Jean-Bernard Pommier, Alejandro Posada, Edmon Colomer, Rubén Gimeno, Francesc Guillén, Alfons Reverté i Facundo Agudín (*Concerts* de C. Ph. E. Bach, J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Chopin, Schumann, Mendelssohn i Xostakóvitx).

Apassionada de la música de cambra, forma quartet amb Erich Höbarth, Hariolf Schlichtig i Christoph Richter, duo amb la soprano Eugenia Boix, i ha tocat amb músics de la categoria de Maurice Bourgue, Sergio Azzolini, Radovan Vlatkovic, Lorenzo Guzzoni, Richard Watkins, Hansjörg Schellenberger, Jean-Bernard Pommier, Rodney Mack, Ursula Leveaux, Guy Jonhston o el Carmina Quartett, per diverses ciutats europees. Després de fer un Màster en Fortepiano i Interpretació Històrica (Schola Cantorum Basiliensis - Hochschule für Alte Musik, Suïssa, amb Edoardo Torbianelli), els darrers anys ha consolidat una doble faceta professional, tot afegint a la seva carrera concertística de piano concerts també com a fortepianista tocant amb instruments originals de diverses èpoques, als cicles Freunde Alter Musik, Musique des Lumières o el Festtage Basel, entre d'altres.

Dels concerts oferts com a fortepianista cal destacar diversos recitals, concerts de cambra i a quatre mans amb Edoardo Torbianelli (Festtage Alte Musik de Basilea), i els concerts que oferí a Suïssa com a solista de la Capriccio Barockorchester, dirigida per Facundo Agudín (*Concert núm. 6* de Mozart i *Concert per a fortepiano, clavicèmbal i orquesta Wq 47* de C. Ph. E. Bach, amb Pablo Kornfeld), així com diversos concerts de cambra (Festival de Segòvia, Colección Serrato, Melodramen Project, Basilea).

Guardonada en diversos concursos, el 2004 l'Ajuntament de Barcelona li concedí la Menció Especial del Premi Ciutat de Barcelona i el 2021 l'Ajuntament de Manresa la va fer Ambaixadora de la seva ciutat, per la seva àmplia trajectòria musical. Ha gravat per a diverses ràdios europees, Centre des Musiques Arabes et Méditerranéennes, Sony España i IBS Classical.

Des del 2006 combina la seva carrera concertística amb una intensa activitat docent. És professora de piano del títol superior i del Màster d'Interpretació Solista al Centro Superior Katarina Gurska (CSKG) de Madrid. Imparteix *masterclasses* en conservatoris de Catalunya, València, Andorra i Madrid. Aquest estiu tornarà a ser professora de piano i cambra al CSKG, Campus Musical del Moianès i Summer Camp de l'Escuela Superior de Música Reina Sofía de Madrid.

Erich Höbarth, violí

És un dels violinistes actuals més respectats del món. Va néixer a Viena (1956) en una família de músics. Als nou anys va iniciar-se en els estudis de violí amb el professor Grete Biedermann al Conservatori de Viena. Posteriorment estudià amb el professor Franz Samohyl a la Universität für Musik und darstellende Kunst de Viena i, finalment, també amb Sándor Végh al Mozarteum de Salzburg.

El 1977, amb vint-i-un anys, acceptà la invitació de Végh d'unir-se al seu quartet de cordes com a segon violinista i treballar com a assistent a les seves *masterclasses*. Va ser membre del famós Végh Quartet del 1978 al 1980, any en què ingressà a la Wiener Symphoniker, on va fer de concertino durant set anys. En aquesta època Höbarth va fundar el Sextet de Cordes de Viena, del qual fou primer violí durant vint-i-cinc anys i amb el qual va fer gires de gran èxit per tot el món fins al 2008.

Des del 1987 és primer violí del Quatuor Mosaïques, quartet que toca amb instruments originals i que és considerat pioner en la pràctica de la interpretació històrica en el seu gènere. Guanyador de dos premis Gramophone pels *Quartets* de Haydn, entre moltes altres distincions, el Quatuor Mosaïques toca habitualment als principals festivals internacionals (Salzburg, Edimburg, Lucerna, Montreux, Konzerthaus de Viena, Carnegie Hall, etc.).

El 1983 esdevingué concertino i solista del conjunt Concentus Musicus, sota la batuta de Nikolaus Harnoncourt, i des del 1999 també és concertino de l'orquestra Cappella Andrea Barca, sota la direcció d'András Schiff. També va ser director musical de la Camerata Bern entre els anys 2001 i 2010.

Ha actuat com a solista als grups Camerata Academica de Salzburg, Wiener Kammerorchester, Chapelle Royale de París, Baltic Philharmonia, Graz Philharmonic Orchestra, RSO de Viena, Wiener Symphoniker i molts d'altres. Entre les seves preferències figuren els *Concerts* de Bach, Mozart, Haydn, Beethoven, Schumann, Berg...

La música de cambra és central per a ell i n'interpreta amb solistes com András Schiff, Sabine Meyer, Elisabeth Leonskaja, Miklós Perényi...

Höbbarth ha estat professor de violí i música de cambra a les universitats de música de Graz i Viena. Des del 2013 és professor de violí a la Universitat de Música de Leipzig i imparteix *masterclasses* arreu.

També ha adquirit una gran reputació per nombrosos enregistraments discogràfics, que inclouen els *Concerts de Brandenburg* de Bach, *Serenates* de Mozart amb violí sol (Concentus Musicus-Teldec), *Trios de piano* de Haydn i Beethoven (Harmonia Mundi), *Sonates per a piano i violí* de Mozart, *Quartets de corda* de Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Mendelssohn (Astrée), i també gairebé tot el repertori de sextet de cordes (EMI). Els seus múltiples CD (guardonats amb diversos premis Gramophone i Grammy) deixen testimoni de la seva trajectòria polifacètica.

Hariolf Schlichtig, viola

Nascut a Tuttlingen (1950), és conegut com a músic de cambra, solista i professor. Va estudiar amb Max Rostal i Sándor Végh i va ser membre del Cherubini Quartett durant dinou anys, amb el qual va guanyar diversos concursos internacionals, va actuar en llocs de prestigi arreu del món, va enregistrar diversos CD molt elogiats i es va presentar en festivals de renom internacional.

Ha actuat com a solista a la Filharmònica de Colònia, Herkulesaal de Munic, Conservatori de Brussel·les, Festival de Maig de Wiesbaden, Festival Beethoven de Bonn i sota la direcció d'András Schiff a Omaggio a Palladio al Teatro Olimpico de Vicenza, Weimar, Basilea i el 2006 a Zuric i Carnegie Hall de Nova York.

En la seva llarga relació amb l'Orquestra de Cambra de Munic, va gravar els *Concerts per a viola* de K. Stamitz, F. A. Hoffmeister i D. F. Zelter per al segell Tudor. El març del 2003 va tocar a l'estrena mundial del *Concert per a viola* de Herbert Callhoff, sota la direcció de Christoph Poppen. Interpreta música de cambra amb col·legues com ara Tabea Zimmermann, András Schiff, Heinz Holliger, Alban Berg Quartett i Leonidas Kavakos, també com a convidat en festivals, com el Festival d'Edimburg, Schubertiade Schwarzenberg, Whitsun-Concerts Ittingen i Festival of Arts de Weimar.

Des del 1987 és professor de viola i música de cambra a la Hochschule für Musik und Theatre de Munic. També fa classes magistrals a nivell internacional. Entre els seus estudiants hi ha diversos guanyadors de premis d'importants concursos i molts dels seus antics alumnes ocupen posicions destacades en l'escena musical internacional.

Amb l'Orquestra de Cambra de Munic va fer un enregistrament molt valorat dels *Concerts* de K. Stamitz, F. A. Hoffmeister i C. F. Zelter. Els seus CD han estat premiats amb el Deutsche Schallplattenpreis, Echo Klassik, Diapason d'Or i Choc de la Musique.

Hariolf Schlichtig és solista i violista principal de la Cappella Andrea Barca, l'orquestra de cambra d'András Schiff, que va ser fundada l'any 1999 i que Schiff dirigeix des de llavors. Aquest conjunt actua cada any al Mozartwoche de Salzburg i a la seva "casa adoptiva", el Teatro Olimpico de Vicenza, així com a les principals sales de concerts del món.

És especialment actiu com a defensor de la música contemporània, treballa amb compositors com Rudi Spring, Jörg Widman, Aribert Reimann, Friedrich Cerha, Siegfried Matthus, György Kurtág, Heinz Holliger i Martin Christoph Redel, dels quals ha estrenat obres. Des de l'any 2001 desenvolupa la seva pròpia música juntament amb l'escultor i músic Paul Fuchs.

Christoph Richter, violoncel

Descrit per «The Times» com a “*cercador, encisador i sublim*”, va ser alumne dels mítics André Navarra i Pierre Fournier, i actua com a solista i músic de cambra arreu del món. Ha tocat amb moltes orquestres destacades, i en recitals ha interpretat cicles complets d’obres de Bach, Beethoven, Mendelssohn, Schumann, Brahms i Webern. El seu fort interès per la música contemporània l’ha portat a treballar amb els compositors Penderecki, Kurtág, Henze, Lachenmann, Holliger, Reimann, Turnage, Beamish i Widmann. Entre els seus enregistraments hi ha obres de Schumann i Holliger per al segell ECM, *Concerts* de Klengel per a CPO, *Divertimentos* de Mozart per a Naxos i el *Sextet, op.36* de Brahms per a Harmonia Mundi, que va rebre el Diapason D’Or.

Va ser violoncel·lista dels quartets Cherubini i Heine, amb els quals va actuar a les sales més prestigioses del món. És el violoncel·lista principal de Sir András Schiff a la Cappella Andrea Barca des dels inicis l’any 1999 i recentment ha fundat el Pasqualati Quartet. És professor de violoncel a la Folkwang Universität der Künste d’Essen (Alemanya) i la Reial Acadèmia de Música de Londres, i sovint ha estat convidat com a professor a l’Steans Music Institute del Festival de Ravinia.

També et pot interessar...

Palau Cambra

Dilluns, 05.06.23 – 20 h

Sala de Concerts

Patricia Kopatchinskaja, violí
Fazil Say, piano

L. Janáček: *Sonata per a violí i piano*

J. Brahms: *Sonata per a violí i piano núm. 3, en Re menor, op. 108*

B. Bartók: *Sonata per a violí i piano núm. 1, op. 21, Sz. 75, BB 84*

Concert amb el suport de: Fundació Puig

Preu: 35 euros

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – Catalonia Hotels & Resorts – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Antiques Caixes Catalanes – BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Gómez-Acebo & Pombo – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – Illy – La Fageda – Nexo – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L.

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Benefactors Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Professor Rafael I. Barraquer Compte – Francesc Xavier Carbonell Castellón – Lluís Carulla Font – Mariona Carulla Font – Josep Colomer Maronas – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarissas – Jordi Gual i Solé – Maria José Lavin Guitart – Ramón Poch Segura – M^a. del Carmen Pous Guardia – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – Joaquim Uriach Torello

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

